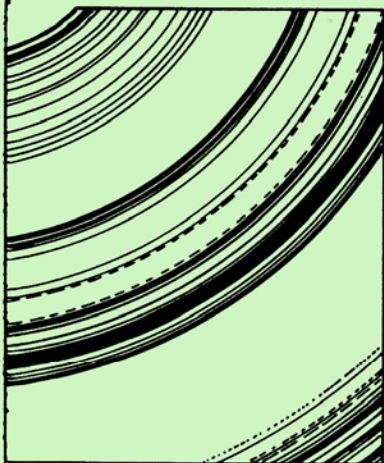

Pekka Ervast

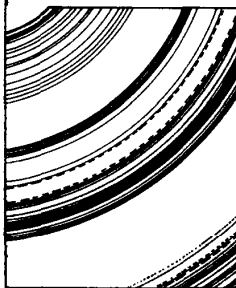
Tulevaisuuden
uskonto

Pekka Ervast

Tulevaisuuden
uskonto

Kristosofinen
Kirjallisuusseura ry

Saatesanat ensimmäiseen painokseen

Artikkelisarja Tulevaisuuden uskonto on julkaistu aikakauskirjassa Ruusu-Risti v. 1932.

Tekijä kirjoittaa v. 1916: ”Keväällä 1900 sepitin kirjan ruotsin kielellä ('Framtidens religion'), joka ilmestyi Tukholmassa samana vuonna.” Kun kirja oli käännetty suomen kielelle Pekka Ervast esittelee sitä Ruusu-Risti -lehden lukijoille: ”Toivottavasti Ruusu-Ristin lukijoita miellyttää, että he tänä vuonna saavat tutustua nuorena kirjoittamaani teokseen 'Framtidens religion' (Tulevaisuuden uskonto), joka ilmestyi Tukholmassa 1900 ja nyt ensi kerran suomennetaan. Kirja on tavallaan kokoelma irrallisia esseitä, ja suomentajan kehotuksesta julkaistaan ne tässä toisessa järjestyksessä kuin alkuperäisessä tekstissä. Aloitamme kirjoituksella 'Yön hiljaisuudessa'.” (Tietäjän Aarteisto I, s. 240-241)

Suomentaja, nimimerkki J.K.S., on ilmeisesti 7.9.1934 kuollut Kustavi Sundqvist, ”innokas etsijäsielu, jolla oli huomattavat kirjalliset taipumukset”. (Ruusu-Risti 1934, s. 283) Vuosien 1930 ja 1931 Ruusu-Risti aikakauskirjojen sisällysluetteloiden mukaan J.K.Sundqvist on kirjoittanut näinä vuosina jatkuvasti nimimerkillä J.K.S.

Suositlemme tätä pientä, kirkasta helmeä Tulevaisuuden uskonto kaikille.

Helsingissä 5. marraskuuta 1988

Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

Kesävuori Purujärvi 1988
Digitalisoitu näköispainos 2006

Yön hiljaisuudessa.

Korkealla kaareutui taivas yön hiljaisuudessa ja tuhannet tähdet tuikkivat sen tummalla kannella. Alhaalla aava lakeus lepäsi kuun hopeahohteessa, ja valtavat palmut varjostivat mustilla juovillaan hohteista ketoa.

Loitommalla oli pieni talo tuuheiden öljypuiden puollittain kätkemänä. Talon avonaisen ikkunan ääressä istui kaksi miestä. Toisen kasvojen ilme oli lempeä, rauhaisa, toisen kaihoisan epävarma ja levoton.

— Sanonpa sinulle, sanoi edellinen mies joustavalla ja soinnukkaalla äänellä, — ellei ihminen uudestisynty, ei hän astu Jumalan valtakuntaan . . . Miksi on uskosi niin heikko? Etkö luota sanoihini?

— Mestari, vastasi toinen vältellen, — selitä minulle, mikä on Jumalan valtakunta. Fariseukset opettavat sen olevan viimeisen tuomiopäivän ylösnousemuksessa, kun ihmiset herätetään kuolleista. Opetatko Sinä samalla tavalla?

— Olisitpa kuullut vastaukseni fariseuksille, et kysyisi nyt . . . Jumalan valtakunta ei ole ulkonaisissa seikoissa. Emme voi sanoa siitä: se on tässä tai se on tuossa, sillä Jumalan valtakunta on ihmisessä itsessään. Jumalan valtakuntaan astuminen merkitsee totuuden hengen omistamista ja kaiken viisauden tietoa.

— Herra, huudahti etsivä opetuslapsi, — paljon tahoisin uskaltaa saavuttaakseni totuuden tiedon. Opetä Sinä minua. Sentähden olen nyt tullut luoksesi yön hiljaisuudessa. Tiedän, että olet lähetetty opettajaksi, sillä niitä merkkejä, joita teet, ei voi kukaan tehdä, ellei Jumala ole hänen kanssaan.

— Vielä kerran sanon sinulle, vastasi toinen lempeästi,

— jollet kuoleta entistä itseäsi ja uudestisynty, et pääse Jumalan valtakuntaan.

— Mestari, mitä tarkoitat? Minunko, vanhan ihmisen, uudestisyntyttävä? Mutta enhän toki voi uudestaan palata äitini kohtuun ja syntyä?

Mestari oli hetkisen vaiti ja tarkasteli opetuslastaan silmissään nuhteleva rakkaus. Sitten hän vastasi:

— Minkätähden ymmärrät minua siten kuin puhuisin aineellisista asioista? Olethan toki Israelin mestari ja sinun pitäisi tietää, että henki tekee eläväksi eikä kirjaimellinen sana. Lihasta syntynyt on lihaa. Mutta ihminen ei ole vain lihaa, hän on myös henki, ja juuri hänen henkensä syntyy Hengestä. Älä kummastele, että sanoin sinulle ihmisen uudestisyntyvän. Sillä vaikka hän on henki aina syntymästään asti, ei totuuden henki ole hänessä, ennenkuin hän uudestisyntyy siitä Hengestä, joka ei ole hänen, ei sinun eikä minun, vaan vaeltaa vapaasti, minne haluaa.

— Totta puhut, Herra, vastasi opetuslapsi nöyrästi. — Totuuden henki ei ole minussa, sillä en tiedä mitään. Miten voisin saada sen?

— Rukoile, niin sinulle annetaan. Etkö ole kuullut minun sanoneen, että Jumalan valtakuntaan haluavan on kolkutettava. Ja totisesti, hänelle avataan.

— Mestari, rasitan Sinua kysymyksilläni, mutta ymmärrykseni on vajavainen . . .

Nämä sanat sanottuaan sai etsijä parka lempeäkasvoiselta mieheltä osakseen niin suurta ymmärtämystä ja rakkautta uhkuvan katseen, että hän tunsu sen säveleenä sydämessään ja oli valmis lankeamaan polvilleen suudellakseen Mestarin viitan lievettä.

— Sinä itse olet kiusattu, Nikodemus, vastasi Mestari. — Sinua rasittavat vielä epäilykset, eikä minua, joka olen rauhassa. Kysy sinä. Siksi olen maailmaan tullut, että julistaisin totuuden.

Silloin opetuslapsi kysyi rohkaistuneena:

— Sanoit, että saavuttaakseni totuuden tiedon ja päästäkseni Jumalan valtakuntaan minun on rukoiltava ja kolkutettava. Herra, ketä minun on rukoiltava ja mitä kolkutettava.

— Sinussa itsessäsi on Jumalan valtakunta. Oman sydämesi ovelle on sinun kolkutettava. Koko sielustasi on sinun rukoiltava henkeä, älä huolehdi maallisesta. Älä

huolehdi ruuasta, juomasta ja vaatteista niinkuin se, joka ei ole kuullut totuuden hyvää sanomaa. Kuitenkin sanon sinulle: Tee työtä ja sinä saat siitä tarpeesi, sillä työntekijä on palkkansa ansainnut. Mutta älä huolestu, älä anna mielesi taipua maallisiin asioihin, vaan käännä ajatuksesi taivaaseen. Lapsen kaltainen tulee sinun olla, uskova, toivehikas ja luottamusta täynnä . . .

Nikodemus huokasi syvästi.

— Vahvista uskoani, hän pyysi.

— Uskoasi? vastasi toinen. — Pyydätkö sinua uskomaan johonkin, jota et itse tiedä? Totisesti sanon sinulle: Etkö voi uskoa minuun puhuessani kokemistasi asioista, kuinka voisit silloin uskoa minuun, jos puhuisin taivaallisista seikoista? Eihän mikään muu ihmisestä astu Jumalan valtakuntaan kuin se, mikä jo on taivaallista alkuperää. Vai etkö tiedä, oppinut rabbiini, mikä sinussa on ylhäältä? Sanon sen sinulle nyt. Se on sinussa oleva valo, joka on peräisin taivaasta, valo, joka loistaa ruumiisi pimeydestä ja sanoo sinulle, mikä on oikein ja totta. Kaikilla ihmisillä—on sama valo, vaikka he karttavat ja vihaavat sitä, koska se sanoo heidän tekonsa olevan pahoja. Ihmiset näet rakastavat enemmän lihan pimeyttä ja toimivat mieluummin lihallisen tahtonsa mukaan. Mutta minä sanon sinulle: ken luopuu pahasta tiestä ja luottaa valoon sisimmässään, hän ei totisesti joudu sen tuomittavaksi, vaan saa ikuisen elämän totuuden tiedossa.

Nikodemus oli kuunnellut yhä hartaammin. Hänen kasvonsa kirkastuivat yhä enemmän ja enemmän, ja kun Mestari oli lopettanut, huudahti hän ihastuneena:

— Nyt ymmärrän, minun ei ole uskottava sinua, eikä vaikeatajuisia asioita, vaan omaan valooni, omaan järkeeni!

— Sinäpä sen sanoit, vastasi Mestari hymyillen.

— Voi minua sokeaa, sanoi opetuslapsi mietteliiäästi. — Nyt tiedän, kuka on Jumalan poika . . .

Silloin virkkoi Mestari jälleen:

— Niin rakasti Jumala maailmaa, että antoi ainoan poikansa, jotta jokainen, joka uskoo häneen, ei hukkuisi, vaan saisi iankaikkisen elämän. Valo on Jumalan ainoa poika. Ihmiset vaelsivat pimeydessä, eikä heillä ollut muuta tahtoa kuin oman lihansa halu. Silloin Jumala lähetti valon maailmaan valaisemaan heitä. Maailma himoitsee vieläkin lihallisuutta, mutta valo valaisee ja tuomitsee lihan tekoja. Kuitenkaan ei Jumalan poika ole tullut tuo-

mitsemaan, vaan vapahtamaan maailmaa. Se, joka uskoo valoon ja kieltäytyy lihan tahdosta, hän pääsee taivaan valtakuntaan ja loistaa ihmisten keskellä, sillä hän on jumalasta syntynyt.

Nämä sanat sanottuaan nousi Mestari, kookkaana ja majesteetillisenä.

— Nyt tiedät, Nikodemus, sanoi hän ystävällisesti, — että ihmisen on uudestisyntyttävä päästäkseen Jumalan valtakuntaan ja tehdäkseen niitä tekoja, joita minä teen . . .

— Kyllä, Herra Jeesus, vastasi Nikodemus, katsoen kiihtosta säteillen Mestariinsa. — Hänen on luovuttava omasta tahdostaan ja alistettava se totuudelle. Hänen on tehtävä vain sitä, minkä Jumalan ääni hänen sisimmässään sanoo hänelle.

Jäähyväisinä Jeesus sanoi:

— Totisesti uskosi on vapahtava sinut, sillä valo on voittava pimeyden.

Kun Nikodemus astui ulos kedolle, oli tähtien loiste sammumaisillaan. Hän pysähtyi ja katsahti itään. Heikko kajastus taivaanrannalla ennusti päivän tuloa.

— Sillä valo on voittava pimeyden, mutisi hän mietteissään. — Ole huoleti levoton sydämeni. Tuo mies on totisesti Jumalasta. Hänen oppinsa ei ole hänen, vaan totuuden-
(Joh. evank. III, 1—21).

Kirje opetuslapsitoverille.

Uudestisyntyminen on todellisuutta. Kuten kaikki suuret totuudet, jotka on uskottu kypsymättömälle maailmalle, ovat tämänkin totuuden raastaneet lokaan ei vain uskottomat, vaan usein juuri sen omat kannattajat älyttömyydessään, niin että se on jäänyt ajatteliijoille silmätikuksi ja vapaa-ajatteliijoille pilkan asiaksi.

Vieläpä henkilöt, jotka eivät ole sitä kokeneet, mutta joilla on vissi kunnioitus sitä kohtaan, kuvittelevat uudestisyntymää erikoisen mystilliseksi ja käsittämättömäksi asiaksi, jossa Jumalan armolla, Jeesuksen laupeudella ja muilla teologisilla käsitteillä on tärkeä osuutensa ja joka tuossa tuokiassa muuttaa tavallisen ihmisen Jumalan lapsiksi ja melkein täydelliseksi pyhimykseksi.

Syynä yllämainittuun on tietysti se, että ne ihmiset, jotka ovat puhuneet uudestisyntymästä, ovat kuuluneet johonkin kristillisen kirkon lahkoon; heidän arvostelukynsä on ollut teologisten dogmien sumentama siinä määrin, etteivät ole kyenneet havaitsemaan tieteellisellä teräväkatseisuudella perustana olevaa psykologista ilmiötä, vaan heti ovat kompastuneet metafyyssillisiin selityksiin. Että kuitenkin on olemassa psykologinen ilmiö, jota voidaan nimittää henkiseksi uudestisyntymiseksi, siitä olen vakuutettu enkä toivo mitään niin hartaasti kuin, että tieteellinen psykologia ryhtyisi tutkimaan mainittua ilmiötä. Vissit edellytykset uskon kuitenkin olevan tutkijalle välttämättömiä, ennenkaikkea sen, että hän itse on kokenut samanlaisen elämyksen.

On tieteellinen totuus, ettei luonto tee syrjähyppyjä, vaan että kaikella tapahtuvalla on edelläkäypä syynsä, ja samaten nykyisin pidetään filosofisena totuutena, ettei ole noitakeinoja, joilla voitaisiin silmänräpäyksessä muuttaa syntinen ihminen täydellisyuden enkeliksi. Uudestisyntymällä en sentähden tarkoita mitään taianomaista, vaikkakin siinä on ilmiötä, jotka tietämättömälle tuntuvat käsittämättömiltä.

Paras tapa perehtyä itse asiaan on selventää ilmiötä esimerkin avulla. Kerron sinulle erään tapauksen elämästä. Se koskee miestä, joka etsi totuutta. Hän oli hyljännyt lapsenuskonsa, muuttanut vapaa-ajattelijaksi ja epäili lopuksi kaikkea. Hän ei kuitenkaan ollut pilkkaaja luonteeltaan. Hänellä oli harvinaisen syvällinen ja vakava luonne. Tiedän, että hän sydämessään kärsi sanomattomasti, kun ei löytänyt olemassaolon tarkoitusta. Odottamatta tuli hän eräänä päivänä luokseni ja lausui — tervehtimättä ja ilman esipuheita — rauhallisesti ja painokkaasti, vaikkakin ääni ilosta vapisi, seuraavat sanat, joita en milloinkaan unohda:

— Nyt olen löytänyt kauan etsimäni! Minä näen Jumalan. Näen, mikä on Hänen tahtonsa. Minun on rakastettava kaikkia Jumalan luomia olentoja veljinäni. On kuin voimakas valo loistaisi minussa. Miten rakastankaan elämää ja ihmisiä!

Katselin häntä suuresti yllätettynä ja hämmästyneenä. Ilmeisesti oli miehelle jotain tapahtunut. Hänen totiset silmänsä sädehtivät intoa, jota en saata muulla tavalla nimittää kuin majesteettiseksi — jotain niin ylevää ja käs-

kevää oli katseessa. En itsekään voinut olla tuntematta jotain sympaattisia väreitä sydämessäni.

— Se oli niin ihmeellisiä, jatkoi hän. — Olin kampaillut utterammin kuin ennen, paininut — sanoisin — Jumalan kanssa niinkuin Jakob Kaanaan tiellä. Sieluni pimeys oli mustempi kuin milloinkaan. Olin epätoivon rajoilla ja olisi ehkä saattanut tapahtua vieläkin kauheampaa, kun äkkiä kuulin äänen sisimmässäni sanovan aivan selvästi: „Minä rakastan sinua, poikani, miksi suret?” Samassa tuntui kuin sumu olisi hälvennyt, voimakas valo virtasi sieluuni, ja minulle selveni silmänräpäyksessä toisuus, jota niin kauan turhaan olin etsinyt . . . Sama valo loistaa yhä edelleen.

En voinut kieltää, etteikö ystäväni ollut hurmioituneessa mielialassa, mutta soi hänelle ilonsa niin mielelläni, enkä häirinyt vastaväitteillä. Pari päivää kesti hänen ihmeellinen tilansa. Senjälkeen oli hän jälleen „normaali”. Hän oli kuitenkin sivuuttanut käännekohdan elämässään ja tästä uudestisyntymästään alkaen oli hän toinen ihminen kuin ennen. Kaikki hänen ajatuksensa ja energiansa oli suunnattu yhteen ainoaan päämäärään: olla ihmisille avuksi ja hyödyksi. Hän oli jo aikaisemmin ollut moraalinen ihminen, joten hänellä ei ollut minkäänlaisia huonoja tapoja voitettavanaan. Mutta hän oli saanut uutta voimaa elämänsä. Hänellä oli varma päämäärä, jota varten kannatti elää. Hän ei ollut koskaan enää masentunut eikä epäilylly pauloissa. Jos näin hänet joskus alakuloisena, johtui tämä vain oman heikkouden havaitsemisesta. Ystävälläni oli luonne, joka tahtoi ottaa kaiken väkiryntäköllä — taivaanvaltakunnankin, ja sentähden saattoi hän joskus murehtia, kun ei voinut tehdä niin paljon hyvää kuin olisi halunnut. Mutta pikaisesti saavutti hän takaisin rohkeutensa ja antautui entistä suuremmalla ilolla työhönsä.

— Katsos, sanoi hän kerran minulle — luonnossa ei tapahdu minkäänlaisia äkkihyppyjä, mutta ihminen tahtoo tehdä sellaisia. Hän haluaa tuossa tuokiossa olla voiman ja hyvyyden jumala. Se on kuitenkin vain alemman luonnon kärsimättömyyttä. Ihmisen korkeampi minä tietää, että ainoa tie on tehdä kaikki minkä voi. Enempää ei vaadita . . .

Huomautin eräänä päivänä hänen heräämyksestään ja kysyin, mitä hän oikeastaan „näki”:

— Oliko se vanhurskas Jehovah istuen taivaanvalta-

kunnan valtaistuimella anteeksiantavan rakkautensa loistossa?

Tein kysymyksen leikkisässä äänilajissa, mutta ystäväni muuttui heti perin vakavaksi.

— Miten saatat puhua noin kevytmielisesti, vastasi hän.
— Jos joskus tapaat henkilön, joka näkee senlaatuisia asioita, voit olla vakuutettu, että ne ovat hänen mielikuvituksensa aiheuttamia. Mitä tekemistä on sellaisilla näyillä todellisen henkisen elämän kanssa? Vai niin, sinä sanot, että lausuin sanan „näin” ... no, se sanontatapa toki lienee parhain. Oikeastaan on minun mahdotonta kuvailla mielentilaani. Katsoin silmästä silmään jotain korkeampaa, majesteettisempaa ja valtavampaa kuin me ihmiset. Tiesin, että se eli, rakasti, riemuitsi ja oli synnitön, pyhä ja täydellinen, mutta mitä se oli, sitä en voinut sanoa. Nimitin sitä Jumalaksi, mutta en nähnyt mitään fyysillisillä silmilläni — ja kuitenkin vaelsin kuin valomeressä. Olen myöhemmin miettinyt, ettei nimi vaikuta asiaan. Mysteeri voi olla nimeltään Jumala tai Kristus tai Sielu tai Korkeampi Minä tai mikä hyvänsä: tämä on kaikki teologiaa, pääasia on kuitenkin käytännöllinen kokemus . . .

— Sallitko minun tehdä kysymyksen?

— Minkä?

— Oliko tuo ihmeellinen hetki ainoa elämässäsi, vai... ?

— Se ei ollut ainoa, keskeytti hän minut, — mutta se oli ensimmäinen.

Muita selityksiä ei hän antanut.

Myöhemmin elämässäni olen havainnut, ettei hänen kokemuksensa ole ainutlaatuinen. Toisetkin ihmiset ovat saavuttaneet saman henkisen kirkastuksen eli uudestisyntymän, joka totisesti tekee ihmisen „uudeksi”, lapseksi vaikutintensa puhtauteen nähden, vaikka ei suinkaan pyhimykseksi. Uutta hänessä on se iloinen itsekieltämys, jolle hän antautuu suurelle päämäärälleen, josta on tullut tietoiseksi. Jos hänellä on luonteen heikkouksia, on hänen kamppailtava niitä vastaan ja voitettava ne pitkällisessä kaksintaistelussa. Mutta hänen huomiokykynsä on terästynyt: hän havaitsee epätäydellisyytensä eikä saata koskaan — kieltämättä itseään — tuudittautua luulotellun pyhimyksen omavanhurskauteen.

Minun silmissäni uudestisyntymä on elämämme merkityksellisimpiä ilmiöitä ja selostan sinulle nyt pari teoriaa,

jotka mielestäni järkevästi valaisevat tätä henkistä uudesti-syntymää.

Korkein materialismi ei voi kieltää voiman olemassa-oloa maailmankaikkeudessa. Kuten materia yhtenäisenä kokonaisuutena — s.o. atoomina — voi eroitautua aineellisista ilmiöistä, saattaa voimakin erkaantua ilmennyksistään, voimista. Koko maailmankaikkeus tuhoutuisi viimeisen tuomiopäivän maailmanpaloon samalla hetkellä, jolloin elävä, yhdistävä tasapainon säilyttävä voima lakkaisi olemasta. Tämä voima on näkymätön, mittaamaton, punnitsematon, mutta ikuinen ja kaikkialla oleva. Se on paljon vaikuttavampi ja välttämättömämpi kuin tuhannet valtavat aurinkosysteemit planeettoineen ja niiden asujaimineen. Jos vielä ajattelempa pitemmälle ja pidämme tätä voimaa — eli voimien summaa, kuten muuttamat sitä nimittävät — älyn ja tietoisuuden ilmauksena, olemme kasvot kasvoissa sen todellisuuden kanssa, jota ihmiskunnan sydän on aina havitellut, jota ihmisen omatunto todistaa olevaksi ja johon ihminen hartaina hetkinään uskoo, sen todellisuuden, joka kätkeytyy aineellisten harhojen hunnun taakse ja jota ihmiskunta eri kielillä on sanonut yhteisellä nimellä Jumalaksi.

Mutta meidän ei tarvitse nyt ottaa tätä askelta. Voima jääköön voimaksi vain, määritelmää vaille, käsittämättömäksi. Erästä sen ominaisuutta ei kuitenkaan voida sivuuttaa: sen näkymätöntä kaikkiallisuutta. Itse aineelliset atoomitkaan, eräiden mielipiteiden mukaan, eivät ole muuta kuin voimakeskuksia. Ihmisessäkin on siis voima aina saatavilla.

Mitä on ihminen? Kokoomus kuohuvia, levottomia keskenään sotivia voimia, taustalla harkitseva järki. Ja juuri järkevänä olentona hän on objektiivisella kannalla maailmaan ja itseensä nähden.

Luonnollisessa tilassaan on ihminen tietoinen eri voimista, jotka ovat toiminnassa hänessä ja jotka hän syystä pitää omaan minuuteensa kuuluvina. Samalla tavalla on ihminen tieteen avulla keksinyt monet niistä voimista, jotka toimivat luonnossa ja, joiden aikaansaannoksia hän havaitsee ympärillään. Mutta niinkuin hän ei ole kokeellisesti löytänyt sitä voimaa, johon sopusoituisesti yhdistyvät kaikki maailmankaikkeuden luovat, ylläpitävät ja tuhoavat voimat, vaikka hän järjellään käsittää sen välttämättömäksi, niin hän ei myöskään itsessään ole havainnut sitä voimaa, joka on muitten summa ja ydin.

Mutta henkisessä, uudestisyntyneessä olotilassaan ihminen on ratkaissut probleemin.

Uudestisyntyminen on tietoisuuden siirtyminen voimien moninaisuudesta niiden ykseyteen. Kaaoksesta on tullut kosmos, taistelusta rauha.

Jätän filosofein ratkaistavaksi, näkeekö ihminen uudestisyntymän hetkellä ilmestyksen Ainoasta monien joukossa jonkinlaisen kuudennen aistin, sisällisen havainnon tai selvänäköisyyden avulla. On totta, että hän nyt on tietoinen asioista, jotka ennen olivat häneltä salattuja, että hän tuntee uuden, harmoonisen, yhtenäisen elämän puhekeavan sielun aavistamattomista syvyyksistä. Mutta totta on myös, ettei hän rohkene nimittää tätä uutta voimaa omakseen kuten muita tuntemiaan: siksi se on liian ylevä, jalo ja kunnioitusta herättävä. Hän kuiskaa sentähden autuaassa palvonnassa: Herrani ja Jumalani.

Jätän niinkään filosofien pohdittavaksi, onko tämä voima, josta ihminen tulee tietoiseksi uudestisyntymän hetkellä, itsessään älyä ja järkipäätä, vai tuleeko se järkeväksi ja itsetietoiseksi vasta herätessään ihmisessä tietoisuuteen. Kiistämätön tosiasia on, että sen läsnäolo vaatii hiljaisuutta ja palvontaa. Eivät mitkään alemmat voimat pääse kuuluviin, kun se puhuu sielulle ja se innoittaa mitä kauneimpaan totuuden, hyvyyden ja puhtauden elämään. Ei ole ihmettä, jos ihminen hurmiotilassaan ympäröi sitä kaikilla korkeimmilla vanhurskauden ja täydellisyyden ominaisuuksilla, joita hänen mielikuvituksensa milloinkaan on omistanut maailmankaikkeuden Jumalalle, jopa niinkin, että hän suorastaan identifioi sen Jumalan kanssa, sen mahtavan voiman kanssa, joka on koko olemassaolon perustana. Yksinkertaisinta onkin ajatella, että ihminen uudestisyntyessään tulee tietoiseksi siitä, että maailmankaikkeuden kaikkiallinen, näkymätön alkuvoima on läsnä hänenkin sisässään.

Voimme nimittää tätä panteistiseksi teoriaksi; on kuitenkin olemassa toinen, yhtä järkevä, joskin ehkä monen silmissä vaikeammin hyväksyttävä, nimittäin individualistinen selitys, jota kannattavat useimmat transendentalistit, teosofit, okkultistit ja spiritistit.

Tämän toisen teorian mukaan persoonallinen ihminen semmoisena kuin hänet tunnemme taipumuksineen, halui-
neen ja ajatuksineen, ei ole koko ihminen, vaan ainoastaan enemmän tai vähemmän vääristelty „aineeseen hei-

jastunut kuva” ihmisen todellisesta Minästä, hänen hengestään eli kuolemattomasta sielustaan. Tämä Minä kahlehdittuna elimistöön, joka kuuluu ruumiilliseen ilmiömaailmaan, elää itse osittain riippumattomana omassa puhtaasti älyperäisessä maailmassaan. Se on jumalallisen kaikkeuselämän kipinä ja siinä piilevät tämän ominaisuudet: tieto, hyvä tahto ja kyky; ollen puhtaasti henkistä alkuperää se ei koskaan voi tahraantua pahasta, s.o. ajatuksista ja haluista, jotka sotivat maailmankaikkeuden harmoniaa vastaan. Mutta koska tämä Minä on vain siemen, jossa jumalalliset ominaisuudet piilevät mahdollisuuksina, täytyy sen kasvaa maaperässä, jossa sen luonto voi kypsyä. Tämä maaperä on rajoitettu, ilmiöllinen elämä aineellisessa ruumiissa. „Henki inkarnoituu”, kuten sanotaan; koko Minä ei astu ruumiiseen; ruumis saa siltä vain sielunsa, tullen siten tietoiseksi, ja maaelämän aikana kehittyä siinä personallinen itsetietoisuus. Hengen lihaantulon tarkoituksena on tietysti, että se heräisi tietoiseksi omista mahdollisuuksistaan, s.o. itsetietoiseksi. Tämä voi tapahtua vain siten, että hengen heijastus aineeseen, ruumiillinen itse-tajunta henkevoituu siihen määrin, että molemmat minuudet eivät enää eroitu toisistaan kuten kaksi rantaa, joita silta yhdistää, vaan sulavat yhteen yhdeksi ainoaksi Minäksi, ainoaksi yliruumiilliseksi, ylipersonalliseksi itsetajunnaksi.

Jotta tämä kävisi mahdolliseksi, on kuitenkin tarpeen pitkä personallisen ihmisen puhdistus. Henki tahtoo luontonsa mukaisesti sitä mikä on järkevää ja hyvää — sen tahto on kuten sanomme epätsekäs; ruumiillinen tietoisuus sitä vastoin pyrkii luontonsa mukaisesti siihen, mikä on järjetöntä ja pahaa, mikä aikaansaa epäsopua maailmassa, — sen tahto on kuten sanomme, itsekäs. Yksi lyhyt maallinen elämä ei näin riitä pitkään puhdistustyöhön. Tämä jatkuu sentähden ruumiillisen kuoleman jälkeen, väitetäänpä myös, että henki, Korkeampi Minä, monta kertaa inkarnoituu eri ruumiisiin, — mikä näkyy olleen yleinen usko vanhalla ajalla, niinkuin vielä tänäpäivänä kaikki itämaalaiset uskonnot julistavat tätä oppia jälleensyntyemisestä eli reinkarnatsioonista.

Tämän teorian mukaan olisi nyt uudestisyntyminen — tarkoitan psykologista ilmiötä — personallisen tietoisuuden hetkellinen haihtuminen tai yhtyminen Korkeampaan Minään, jolloin se näkee tämän ja samalla oman tarkoituk-

sensa elämässä. Tästä korkeamman tajunnan kosketuksesta johtuva oman luonteen jalostus ja hyvän puolesta työskentely vie sitten ihmistä askel askeleelta kohti täydellistä yhtymistä todelliseen, henkiseen Minään ja tekee hänestä lopulta „jumalan maan päällä”.

Älä anna näiden teoriain häiritä sinua pyrkimyksissäsi. Älä astu eteeni vanhalla lapsellisella kysymyksellä: mikä näistä kahdesta selityksestä on tosi. Molemmat ovat tosia — kunnes löydämme vielä paremman. Pääasiahan ei ole ilmiön selitys, vaan ilmiö itse. Paljon kurjuutta maailmassa johtuu siitä, että ihmiset ovat taipuvaisia sekoittamaan mielipiteitä jostain asiasta asiaan itseensä. Älä sinä siihen ansaan takerru.

Pysyttele elämässä pikemmin kuin opissa. Teologia on paikallaan, kunhan se on toisella sijalla. Onhan totta, että ihminen kieltäisi oman olemuksensa, jollei hän etsisi havaitsemansa ilmiön lakia; mutta järki käskee, että kokemus ensin on tehtävä. Koeta sentähden sielusi koko voimalla löytää sisästäsi uudestisynnyttävä voima, niin näet sitten itse, mikä teoria sinua parhaiten miellyttää.

Valoa idästä.

Jos joku tulisi luokseni kysyen, mitä hänen olisi tehtävä löytääkseen totuuden, — mistä hänen olisi sitä etsittävä, niin kuuluisi vastaukseni: kaikkein ensiksi on teidän tutkittava maailman suuria uskontoja ja jollei teillä ole aikaa eikä tilaisuutta perehtyä itse alkuteksteihin tai käännöksiin, voitte lukea niistä kirjoitettuja monia, hyviä kirjoja.

Minkätähden antaisin tämän vastauksen? Koska aikamme ihminen ei kehity sydämeltään eikä järjeltään sopuointuiseksi, jollei hän ole täydellisesti vapaa ja suvaitsevainen uskonnollisessa suhteessa.

Ajatelkaamme aikaa sata tai sataviisikymmentä vuotta taaksepäin. Silloin ei tunnettu muita uskontoja kuin kristinusko. Silloin ei tiedetty itämaista enempää kuin mitä jotkut matkailijat olivat saattaneet kertoa. Silloin oli kirkko kaikkien elämän kysymysten suurin auktoriteetti.

Maailma oli luotu neljätuhatta vuotta ennen Kristusta.

Maa oli maailmankaikkeuden keskus, jonka ympäri aurinko, kuu ja tähdet kulkivat ratojaan. Itse Jumala oli suuri jättiläinen, joka käyskenteli paratiisin huvitarhassa, iloitsi työstään ja loi ensimmäiset ihmiset kourallisesta savea. Myöhemmin hän katui kuitenkin, sillä ihmiset eivät olleet kylliksi yksinkertaisia totellakseen hänen käskyjään muitta mutkitta. Tämä „synti”, joka oli kuoleman arvoinen tyrannin silmissä, voitiin vain siten sovittaa, että hänen oma poikansa laskeutui juutalaisten keskuuteen ja antoi heidän vuodattaa hänen viatonta vertaan sovitusuhriksi.

Juutalaiset olivat siis Jumalan valittu kansa, ainoat, jotka tunsivat hänet ja uskoivat häneen. Kaikki muut kansat olivat barbaareja, jotka sivistystasostaan huolimatta elivät polyteismien ja epäjumalanpalvonnan pimeyksissä ja tuomittuina häviämään. Juutalaisten historia sotineen ja julmuuksineen oli pyhä historia, ainoa, jolla on ollut merkitystä ihmiskunnan kehitykselle.

Miten toisin onkaan kaikki nyt! Nyt tiedetään, että maailmalla, kaukana siitä, että se olisi luotu tyhjästä kuusituhatta vuotta sitten, ei ole koskaan ollut minkäänlaista alkua. Maailma on rajaton avaruudessa ja yhtähyvin ikuinen ajassa. Maa on vain tomuhiukkanen rajattomassa maailmankaikkeudessa. Aurinkomme on yksi miljoonista auringoista, ja kiintotähdet eivät ole mitään liikkumattomia yölamppuja, vaan suunnattoman suuria palloja, jotka hui- maavalla nopeudella syöksyvät eteenpäin avaruuksien syvyydessä. Tämä maailma on ikuinen, vaikka sen auringot ja maat syntyvät alkumateriaan sumuista ja sammuvat kalman kylmistä viimoista, mutta niiden elinaika ei ole las- kettavissa tuhansissa, vaan tuhannen kertaa miljoonissa vuosissa. Meidän pikku planeettamme ei myöskään ole eilispäivän lapsi: sen maanmuodostumat todistavat satojen- tuhansien vuosien ikää.

Entä ihminen! Hän ei suinkaan luotu täysin valmiina neljäntuhatta vuotta ennen Kristusta. Viisituhatta vuotta ennen Kristusta oli Egyptissä kukoistava sivistys, ja niinä aikoina, jotka peittyvät esihistorian hämärään, olivat India ja Kiina sivistyksensä huipulla, ja tämä kaikki ei varmaan- kaan ollut romahtanut alas taivaasta sellaisenaan kuin se oli.

Tiede on keksinyt ihmeellisen luonnonlain: syyn- ja seurauksenkin. Kaikella tapahtuvalla on luonnollinen aiheensa edelläkäyvissä syissä ja välittää vuorostaan uuden tuloksen. Syysuhteen ketju on ikuinen. Kaikkialla elämässä

havaitaan synnynäinen taipumus kehitykseen, paremmuuteen ja kaunistumiseen. Eikö siis ihminenkin, kysyy tiede, ole samojen lakien alainen, eikö hän ole läpikäynyt kaikki alimmat kehitysasteet, ennenkuin hän on saavuttanut sen kohdan, missä hän nyt on? Jos hän kerran vaelsi nelijalkaisena, ei se kylläkään tapahtunut kymmenen tai kaksikymmentä vuotta sitten, vaan — ties milloin. Myöskään ei silloin voida sanoa, että hän olisi vajonnut korkeammasta alkutilasta syntiin ja kurjuuteen, sillä useimmat ovat epäilemättä yhtä mieltä siitä, että ihminen siinä tapauksessa on kehittynyt alemmasta olotilasta ylöspäin.

Ja miten on käynyt juutalaisparkojen ja heidän pikku Jehovahinsa? Jumala ei ole enää kammottava jättiläinen inhimillisine intohimoineen, vaan näkymätön, kaiken läpikäyvä Henki, sydämellinen ja rakastava Isä, joka antaa aurinkonsa loistaa niin pahoille kuin hyville. Kristus ei ole enää syytön teurasuhri, vaan lempeä paimen, joka oli mitä lähimmässä suhteessa jumalalliseen henkeen, ja jonka ainoana toiveena oli, että kaikki hänen veljensä saavuttaisivat saman sydämen autuuden kuin hän. Juutalaiset eivät ole enää historioitsijain mielestä Jumalan valittu kansa, vaan pieni kansakunta, paljon vähemmän henkinen ja paljon niukemmin sivistynyt kuin itämaiden suuret kulttuurikansat.*)

Kauan ennen kuin Jehovah julisti Mooseksen kautta kansalleen, että ken ei palvellut häntä, rangaistaisiin kolmanteen ja neljänteen polveen, saarnattiin Indian ylätasangoilla yhtä puhdasta ja jaloa monoteismia kuin meidän aikamme Euroopassa, vaikka vanha indialainen uskonto oli paljon suvaitsevaisempaa: „millä tavoin ihmiset Minua lähestyvätkään, niin otan heidät vastaan, sillä se tie, jota he vaeltavat, on joka puolelta Minun, oi Paartha” (Bhagavad Giitaa, IV, II). Kauan ennen kuin katolilainen kirkko julmalla opinkappaleellaan „extra ecclesiam nulla salus” oli tehnyt uskovaistiaan tottelevaisen ja kiihkoisan pyövelijoukon, antoi buddhalaisuuden suuri levittäjä, kuningas Asooka, uskonsa hengen täyttämänä, kaivertaa kallioon seuraavat sanat: „ei mustaamalla toisia uskonmuotoja, ei panettelemalla” niitä aiheettomasti, vaan aina osoittamalla

*) Oikein käsitettynä ja selitettynä sisältää kuitenkin myös juutalaisuus samoja jaloja ja puhtaita oppeja kuin ihmiskunnan muut uskonnot.

niille tulevaa kunnioitusta — siten autetaan omaa uskon-yhdyskuntaa sen vaelluksen aikana, ja toiset hyötyvät siitä; toimimalla toisin saatetaan hävittää oma kirkko ja aiheuttaa vahinkoa toisille”. Kauan ennen kuin Mooses antoi pakanallisen lakinsa „silmä silmästä ja hammas hampaasta”, opettivat Manun lait Indiassa, että „ken antaa anteeksi katuvaiselle, joka on tehnyt hänelle paha, häntä kunnioitetaan taivaassa” (Kirja VIII, shlooka 312.) Viisi-sataa vuotta ennen Kristusta esiintyi Konfutse Kiinassa viisausohjeineen: „mitä tahdotte ihmisten teille tekevän, sitä tekin tehkää heille”.

Meidän aikanamme ei uskonto ole enää samaa kuin kristinusko, ja Jeesus Natsarealainen ei ole ollut ainoa „vapahtaja”. Myös hinduismi, buddhalaisuus, Zoroasterin, Konfutsen ja islamin opit ynnä taolaisuus ovat suuria maailmanuskontoja, jokainen omine profettoineen ja vapahtajineen. Ja vieläkin enemmän: kristinusko ei ole ainoa, joka opettaa Jumalan näkymätöntä huolenpitoa luoduista olennoistaan, ihmissielun kuolemattomuutta ja sen pelastusta hairahduksista, synnistä ja tietämättömyydestä ikuisen autuuden ehtona. Vertaileva uskontotiede on kylliksi osoittanut, että kaikki suuret uskonnot ovat yhtä mieltä pääasioissa; kaikki ne ovat opettaneet ihmishengen poikuutta suhteessa Jumalaan, sen kuolemattomuutta ja siiveellistä taistelua pahaan vastaan. Mutta ne ovat myös kaikki tyyni edustaneet henkistä momenttia suurissa siviilytyksissä ja olleet ihmiskunnalle moraalisenä tukena sen vaeltaessa tuntematonta päämäärää kohden.

Johtuen eritoten siitä verrattomasta uskonnollisten ja filosofisten asiakirjojen lisästä, minkä Europa on saanut niistä Indian muinaisen, pyhän kirjallisuuden tuotteista, jotka ovat meidän vuosisadallamme tehnyt tunnetuiksi länsimailla, on kokonainen valon virta langennut yhtähyvin uskonnollisiin kysymyksiin kuin juutalaisuuden ja kristinuskon alkuhistoriaan. Kaukana siitä, että kristinusko olisi luonnollinen ja vapaaehtoinen kehitys juutalaisuudesta, se on päinvastoin osittain kaikenlaisten itämaisten ainesten sekoitelma, osittain perustuu se luonnollisesti siihen juutalaisvastaiseen maailmankatsomukseen, jota julisti Jeesus Kristus.

Uskonnolliset ja filosofiset kysymykset, tutkittuina indialaisen ajattelun valossa, saavat puolestaan ratkaisun, jota kristityt uskonnonopettajat eivät ole koskaan kyenneet

antamaan niille.*) Itse asiassa on Immanuel Kant osoittanut, että uskonnon postulaatit ovat mahdottomia filosofis-tieteelliseltä näkökulmalta katsottuina. Hänen mukaan on uskonnolla olennaisesti kolme metafysiillisiä oppia: 1) Jumalan olemassaolo, 2) sielun kuolemattomuus, 3) tahdon vapaus. Kolme ominaisuutta ilmenneessä maailmankaikkeudessa on kuitenkin ristiriidassa uskonnon postulaattien kanssa. Ensiksi on avaruus ääretön, minkä ulkopuolella ei ole mitään ja sisäpuolella vain se, mikä täyttää avaruuden, nim. aine; mikä on sitten Jumala? Toiseksi on aika lainalainen siten, että kaikki, mikä syntyy ajassa, myös häviää ajassa; mitä jää silloin ihmisen kuolemattomuudesta? Kolmanneksi on kausalityttilaki yleispätevä; jokainen vaikutus, myös jokainen inhimillinen teko on luonnollinen seuraus edelläkäyneistä syistä, joita emme saata hallita toiminnan hetkellä; missä on silloin tahdon vapaus?

Ajattelu osoittaa meille maailman rinnalla tai ulkopuolella olevan Jumalan mahdottomaksi. Jos objektiivinen maailmankaikkeus taivaineen ja helvetteineen on todellisuus, ei ole mitään absoluuttista Jumalaa — sillä kahta totuutta ei voi olla. Ajattelu osoittaa meille myös, että jos aineellinen elämä on »todellista elämää», silloin ei meillä ole kuolematonta sielua eikä vapaata tahtoa, sillä kaikki muodot ovat katoavaisia, ja kaikki elämän ilmaukset ovat lainalaisia.

Ovatko siis uskonnon väitteet järjettömiä ja häilyväisiä? Ei suinkaan. Mutta tässä tulee meille avuksi itämainen viisaus.

Se julistaa kaiken uskonnollisen elämän ja filosofisen ajattelun perustaksi seuraavan mietelmän: on vain yksi ainoa totuus, yksi ainoa todellisuus — Brahma eli Jumala, määrittelemätön, joka on „neeti, neeti”, ei niin eikä näin. Kaikki muu, koko ääretön maailmankaikkeus kaikkine siinä olevineen, — on maajaa, harhaa, sokaisua.

Jumala ei siis ole Jehovah taivaassa, ei teismien eikä deismin personallinen valtiast, mutta ei myöskään ateismin tyhjiys, vaan Jumala on kaikkialla läsnäoleva todellisuus, jonka fenomaalinen valekuva on maailma. Maailma on

*) Vertaa seuraavaa Paul Deussenin, Allgemeine Geschichte der Philosophie, mit besonderer Berücksichtigung der Religionen. Erster Band, Zweite Abteilung: die Philosophie der Upanishads. Leipzig 1899.

tyhjyyttä, petosta, mahtava valtiias, jotavastoin Jumala on täydellisyys, totuus, hiljainen „Isä salassa”.

Tästä maailman olemattomuus-postulaatista absoluuttisena todellisuutena seuraa tärkeitä johtopäätöksiä. Uskonto sanoo, että ihmisen sielu on kuolematon. Nyt ei voi olla kahta kuolematonta, kahta ikuista todellisuutta, sen tähden ihmisen sielu ei voi olla muuta kuin — Jumala. Aatma on = Brahma.” Aham brahmaasmi = olen Brahma”. „Minä ja Isä olemme yksi.” Jos ihminen on kuolematon, on hänen kuolematomuutensa Jumalassa. Jos ihmisellä on vapaa tahto, johtuu tämä siitä, että hän on Jumala itse, ehdoton, häiriintymätön oleminen. Henkiolentona hän ei ole kuolematon eikä vapaatahtoinen, se on vain Jumala hänessä, joka on molempia.

Mitä kuitenkin kohtaamme, kun katselemme ympärillemme maailmassa? Tietämättömyyttä, avidjaa. Ihmiset eivät tiedä, että he ovat Jumalaa; jos he sitä olisivat ajatelleetkin, eivät he kuitenkaan toimi sen mukaisesti. Jos joku sanoo heille totuuden ja yrittää elää sen mukaan, polttavat he tai ristiinnaulitsevat hänet. Harhojen verkossa vaeltavat ihmiset, sangsaaran pauloissa. He eivät tahdo vedota jumal'luontoonsa. He tyytyvät ja alistuvat aineen, ajan ja syysuhteenlain kahleisiin. Ja heidän on kuoltava.

Mitä ovat uskonnot? Huutavia ääniä, „pelastukaa, pelastukaa!” On siis olemassa pelastus? Missä se on?

Jos ihminen sisimmässään on Jumala, mutta tavallisessa tajussaan on tietämätön siitä, täytyy hänelle olla mahdollista tulla itsestään tietoiseksi Jumalana, jos on mitään järkeä hänen kuolematomuudessaan ja vapaassa tahdossaan. Tämän tiedon saavuttaminen on pelastus, mooksha.

Mitä saavuttaa ihminen pelastuksessa? Vainko vapautuksen tietämättömyydestä? Ei. Tietämättömyys on totisesti kaiken pahan juuri, mutta juuri pahasta ihminen vapautuu. Inhimillinen olemassaolo on täynnä kärsimyksiä — ja jokainen ihminen etsii onnea. Mookshan rauha on oikea onni. Harhoissa ei ole muuta kuin petollinen onni.

Tämä kysymys liittyy kuolemaan. Moni uskoo, että kuolema on suuri vapahtaja. Mutta lainalaisessa maailmankaikkeudessa on tämä mahdotonta. Elämänsä aikana on ihminen aiheuttanut joukon syitä ajatusten, sanojen ja tekojen muodossa; näitä syitä ei voida muuten sovittaa kuin siten että ne muuttuvat omiksi seurauksikseen; ja

koska nämä seuraukset ilmenevät? Kuoleman jälkeen. Mutta ei minkäänlaisessa ikuisessa olotilassa. Jumalan ulkopuolella ei ole ikuisuutta, vaikkei otettaisikaan huomioon, kuinka vääriä ja lainvastainen olisi ikuinen ilo tai ikuinen vaiva. Ihmisen elämä tuottaa siten hedelmänsä jossain toisessa muodossa. Tämä toinen muoto ei voi olla muu kuin elämän kiertokulku, sangsaara. Vaikutukset purkautuvat samalla tasolla kuin syyt luotiin. Personallisuuden ajatukset, sanat ja teot luovat itsestään uuden personallisuuden, ja ihminen on siten — helppotajuisesti sanottuna — sidottu jälleensyntymisen (reinkarnationin) pyörään. Hänen on synnyttävä ja kuoltava yhä uudestaan ja uudestaan koettava maallisen elämän ilot ja surut, kunnes hän saavuttaa henkisesti vapautuksen kohottamalla tietoisuutensa ikuisen itseensä.

Miten tapahtuu tämä viimeksimainittu? Koska pelastus on kaiken henkisen yhtenäisyyden toteutumista ihmisen tietoisuudessa, saavutetaan se ponnistusten avulla, jotka ovat suunnattuina tätä päämäärää kohden. Ihmisen on koetettava toteuttaa henkinen yhteytensä maailman-kaikkeuden kanssa. Hänen on opittava, että „sinä” ja „minä” ovat harhakäsitteitä, että ne ovat vain irvikuvia ainoasta todellisesta ylipersonallisuudesta materiaan kuvastimessa. Tai moraalisesti sanottuna: hänen on opittava epäitsekkyuden, altruismin, itseuhrauksen läksy ja vaellettava hyvän tahdon tietä.

Mutta eivätkö uskonnot teroita mieliin juuri tätä? Eksooteerisissa opeissaan julistavat ne siveyslakia ja lupaaivat palkkioita tai uhkaavat rangaistuksilla (vanha testamentti); esoteerisissa opeissaan julistavat ne pelastuksen evankeliumia henkisesti kypsyneelle, älyn heräämistä todelliseen tietoon ja tahdon uudestisyntymää ilman mitään muuta palkkion toivoa kuin totuuden sanoma (uusi testamentti). „Rakastakaa toisianne — rakasta lähimmäistäsi kuin itseäsi”, sanoo Raamattu, ja Veeda lisää selittäen: „— koska lähimmäisesi itse asiassa on sinä itse, ja se, mikä eroittaa sinut hänestä, on vain harhaa.”

Kristinusko painostaa ensi sijassa tahdon uudestisyntymää, koska maailma sen mielestä on synnin valtakunta. Upanishadojen uskonnot on tärkeintä järjen valvutuminen, koska maailma niiden mielestä on erehdysten valtakunta. Molemmat itse asiassa täydentävät toisiaan. Älyllistä vakaumusta seuraa eettillinen kamppailu ja tätä jäl-

leen täydellinen tieto. Kummallekaan ei mikään ulkoinen ole riittävää. Hyvät työt, seremoniat, usko eivät tuo pelastusta. Pelastus on ihmisen henkinen sulautuminen Jumalaan, ja sen *conditio sine qua non* on koko inhimillisen luonnon täydellinen muutos.

Itsessään on ihminen epätäydellinen, tietämätön itämaisen ilmaisutavan mukaan, syntiin ja kuolemaan langennut Raamatun terminologian mukaan. Vain Jumala hänessä on hyvä ja saattaa tehdä hyvää. Miten vaikeata onkaan tunkeutua tähän käsitykseen, jollemme tunne muuta Jumalaa kuin esimerkiksi vanhan testamentin! Vasta kun itämaalainen viisaus tulee avuksemme kaikessa valtavassa kirkkaudessaan, saatamme käsittää syvällisen totuuden sisällön Jumalasta meissä”. Jumala ei ole muukalainen, joka kohtelee meitä hyvänä tai huonona palvelijana, vaan meidän oma sisin itsemme, sielumme, kuolematon tietoisuutemme: olemme hänen poikiaan, ei, olemme vielä enemmän — olemme Hän itse. Hänen elämänsä on meidän elämäämme. Hänen vapautensa on meidän. Hänen autuutensa on meidän.

Tätä juuri on tulevaisuuden uskonto opettava meille. Ei ole lainkaan hätäistä tai epäoikeutettua sanoa, että se uskonto, jota jokainen totuutta etsivä ihminen ja koko ihmiskunta sellaisessa kehitysasteessa tarvitsee, ei ole niinkään suuresti uusi uskonmuoto kuin päinvastoin kaikkein vanhojen järjestelmien ydin. Se ei ole mikään uusi ilmoitus, vaan se ikuinen, ainoa ilmoitus, mikä on ollut kaikkien vanhojen uskontojen perustana ja jonka alkuperä on inhimillis- jumalallinen järki. Tämä on ainoa uskonto, joka tekee tunnustajansa älyltään ja hengeltään vapaiksi ja suvaitseviksi. Miten saattaisikaan olla toisin, kun he totuuden valon valaisemina, läpi usvan havaitsevat sen lempeän auringonpaisteen kaikkialla?

Kaksi tulevaisuuden miestä.

I. Jeesus.

Käsitykseni maailman suurista uskonnoista eroaa hie-
man aikamme vertailevan uskontotieteen tutkijoiden ylei-
sesti omaksumasta näkökannasta. He tosin tunnustavat us-
kontojen keskeisen oleellisen samankaltaisuuden ja myön-
tävät niillä olevan yhteisen alkuperän, mutta heidän mie-

lestään on tämä alkuperä ihmisen tietämättömyydessä, hänen arkuudessaan ja pelossaan luonnonvoimien edessä, hänen mielikuvituksessaan ja moraalisisessa tajussaan.

Minunkin mielestäni saavat suuret uskonnot alkunsa samasta lähteestä, mutta tämä lähde ei ole ihmisen tietämättömyys, vaan päinvastoin hänen tietonsa. Niiden alkuperänä on ihmisen jumalsyntyinen äly. Minulle opettavat idän ja lännen uskonnot samaa kuin tulevaisuuden uskonto.

Jokaisella suurella opilla on ollut ensimmäinen julistajansa eli perustajansa. Hän on persoonassaan edustanut ajan henkistä kaipuuta ja antanut samalla kertaa sille ratkaisun; ja koska ihmiskunnan henkinen tarve kaikkina aikoina on ollut ja on sama, on ratkaisukin yksi ja sama, vaikka sen esittämismuodot ovat vaihdelleet eri aikoina ja eri kansojen keskuudessa.

On itse asiassa kamala vääryys syyttää näitä sukukuntamme uranuurtajia niistä järjettömyyksistä, joita sittemmin, jonkin aikaa heidän esiintymisensä jälkeen, on tarjottu ihmisille uskonnon nimessä, ja on ehkä kestävä kauan, ennenkuin uskonnolliset yhdyskunnat ovat lopullisesti kuitanneet velkansa, jonka ovat hankkineet vääristelemällä ja tulkitsemalla väärin tai tyystin syrjäyttämällä niitä oppeja, joita alunperin julisti heidän kunnioittamansa ja jumaloimansa uskonnon perustaja.

Kaksi suurinta opettajaa, jotka ovat pyhittäneet läsnäolollaan maailma parkaamme, ovat Jeesus ja Buddha. Heidän suuruutensa ei ole ainoastaan ainutlaatuisen puhtaassa elämässä, hengen voimassa ja luonteen jaloudessa, vaan myös siinä vaikuttavassa testamentissa, jonka he yksinkertaisissa ja syvällisissä viisaussanoissaan jälkeensä jättivät.

Kirkko on tehnyt Jeesuksesta herkkämielisen, käsittämättömän jumalan, mutta kun luen evankeliumeja oman järkeni valossa, on hän minusta valistunut ihminen ja todellinen järjen apostoli. Sitä ennen hän oli minulle käsittämätön, jumalallinen näyttelijä, jonka „tosi-ihmisyyden” kanssa minulla ei ollut mitään tekemistä, mutta nyt hän muuttuu ystäväksi ja veljeksi, ollen samaa luontoa kuin minäkin, vaikka äärettömän paljon viisaampi, kokeineempi ja lujempi. Mitä oli hän muuta kuin ihminen kaikessa järkevässä yksinkertaisuudessaan, kun hän polvistuneelle nuorukaiselle lausui nuo merkittävät sanat: „Miksi kutsut minua hyväksi? Ei kukaan muu ole hyvä

kuin Jumala yksin.” Hänen etevämmyytensä ei ole minulle enää selvää ja yhdentekevää, vaan se antaa minulle parhaimman lupauksen omasta tulevaisuudestani: „Tekin tulette tekemään niitä tekoja, joita minä teen.”

Yhtä yksinkertainen ja syvälinen on Jeesuksen oppi. Jumala on henki”, sanoi hän (Joh. ev. IV, 24), ja Johanneksen ensimmäisessä epistolassa selitetään jumala-käsitte tavalla, joka itseasiassa tulkitsee saman totuuden uusin sanoin. Siinä sanotaan: „Jumala on rakkaus” (IV 8). Mitä on näet rakkaus? Kun kaksi ihmistä rakastaa toinen toistaan, ovat he yhdistetyt näkymättömin sitein, jotka pakottavat heitä elämään enemmän tai vähemmän sopusoinnussa, aivankuin olisivat yksi ajatus ja yksi tahto, sillä rakkaus on yhteenliittävä voima. Universaalinen rakkaus on johdonmukaisesti se voima tai elämä, joka liittyy kaikkia eläviä olentoja toisiinsa ja sitoo ne yhdeksi, suureksi kokonaisuudeksi, eli toisin sanoen: Jumala on maailmankaikkeuden yhdistävä elementti, se ykseys, joka on ilmennysten moninaisuuden perustana, voimien voima, myriaadien muotojen takainen salattu Henki.

Lähinnä Jumalaa Hengen puhtaimpana („rakkaimpana”) ilmennysmuotona maailmankaikkeudessa on siinä vaikuttava Valo eli Järki¹⁾. Jeesus nimittää sitä senvuoksi uskonnollisella kielellään „Jumalan Pojaksi”, ja Alkuhenki itse edustaa siis „Isää”. Jeesus nimittää tätä valoa myös „Ihmisen Pojaksi” tarkoittaen ihmisessä ruumistunutta järkeä.

Järjellä on siis kaksi aspektia: Maailman järki (Jumalan Poika), puhdas, himmenemätön valo, jumalallisen rakkauksen täydellinen kuva, ja toiselta puolen ihmisen yksilöllinen järki (Ihmisen Poika), ruumiin pimeyteen verhottuna ja sen aistillisuuden himmentämänä. Nämä kaksi ovat kuitenkin olemukseltaan yhtä ja samaa.

Jumalsyntyisen järkensä kautta on ihmisellä välittäjän asema Jumalan ja maailman ykseyden ja moninaisuuden välillä. Ihmisen tosi elämä on järjessä, joka opastaa häntä kaikkea yhdistävään rakkauteen, ja Jeesus nimittää tätä elämää Jumalan valtakunnaksi eli taivaan valtakunnaksi,

¹⁾ Uusplatoonikkojen ja Johanneksen evankeliumin Logos eli Sana, Joka oli Jumalan luona, ja Jumala oli se Sana” (Joh.ev. I, 1). Jumala on maailmanjärki ilmenemättämänä eli levossa; sana on järki toimivana; ne kaksi ovat tietysti yhtä. Sanan, järjen, kautta on kaikki luotu (1, 2), kaikki on olemassa järjen kautta. Tämä on puhdasta panteismia, mutta ei luonnon jumaloimista.

missä Isä on. Jumalan valtakunta on teissä (Luukk.ev. XVII, 21). Ei kukaan tule Isän (rakkauden) luo muuten kuin Pojan (järjen) kautta; ken vihaa järkeä, vihaa rakkauttakin (Joh. ev. XIV, 6 ja XV, 23).

Jeesus on itse vaeltanut kaitaa tietä ja kulkenut ahtaan portin kautta, joka johtaa taivaanvaltakuntaan, ja senvuoksi hän sanoo opetuslapsilleen: „Seuratkaa minua”. Ken ei ota „ristiään harteilleen” ja seuraa häntä, ei ole hänen opetuslapsensa, eikä hänen arvoisensa (Luuk. ev. XIV 27 y.m.) Jeesus on saavuttanut rauhan, mikä vallitsee Jumalan valtakunnassa, ja elänyt sen autuudessa, ja koko hänen elämäntyönsä on näyttää ihmisille tie samaan onneen. Hän ei nimitä itseään aiheettomasti „hyväksi paimeneksi”.

Hänen opetuksensa todellisen elämän tiestä on perin yksinkertainen ja selvä. Hän julistaa järjen sanomaa. Elämä, jota ihmiskunta yleensä viettää, hän sanoo, on kuin lavea tie, jota. on helppo ja mukava vaeltaa; mutta tosi elämä vaatii aluksi oman (alemman) minuuden uhraamista ja kieltämistä. Ennenkuin ihminen voi saavuttaa tätä uutta elämää ja ikäänkuin „uudestisyntyä”, on hänen etsittävä, kaivattava ja haluttava sitä. Jeesus kehoittaakin veljiään etsimään sitä (Matt. ev. VII, 7 y.m.). Voimmehan sanoa hänen kääntyneen erikoisesti nuorten puoleen, jotka eivät vielä ole langenneet maailman viettelyksiin, kun hän lausuu nuo mullistavat sanat: „älkää huolehtiko ruuastanne, juomastanne ja pukimistanne . . . vaan etsikää ensin Jumalan valtakuntaa, niin kaikki muu tulee teille itsestään”. (Matt. ev. VI, 25—34).

Järjen ääntä totellen on ihmisen oltava passiivinen alemman luonnon houkutuksille. Tämä viettelee vihastumaan. Jeesus sanoo: „Älä vihastu”. Se houkuttelee heikummalliseen nautintoon. Jeesus sanoo: „Älä katso naista häntä himoitaksesi.” Se houkuttelee valheeseen. Jeesus sanoo: „Älä vannota”. Puheesi olkoon yksinkertainen kuin totuus, jaa, jaa, tai ei, ei”. Se viettelee ylpeyteen, ylimielisyyteen ja koston. Jeesus sanoo: „Älä asetu häijyn tuomariksi, älä vastusta pahaa, älä ota hänen rangaistustaan omaan käteesi”. Se houkuttelee itsekkyyteen ja etsimään persoonallista onnea itselle, ystäville, omalle kansalle toisten onnen kustannuksella. Jeesus sanoo: „Kaikki olette veljiä. Rakastakaa niin vihamiestänne kuin ystäväänne”. (Matt. ev. V).

Tosi elämä on siinä, että ihminen tunnustaa ja „palvoo” maailmankaikkeuden tosi Jumalaa, järkeä, „ylentämällä Ihmisen Pojan” (Joh. ev. III, 14) ja uskomalla järkeen omassa sisässään. Silloin hän pääsee Pojan ja Isän luo, muuttuu täydelliseksi ja armeliaaksi niinkuin taivaallinen Isänsä on (Matt. ev. V, 48; Luk. ev. VI, 36) ja voi sanoa itsestään kuin Jeesus: „Minä ja Isä olemme yhtä” (Joh. ev. X, 30 y.m.). Oli hetkiä, jolloin Jeesus tunsi itsensä siinä määrin Jumalan hengen täyttämäksi, että hän puhui Jumalan Pojasta eli maailman järjestä ensimmäisessä persoonassa (kuten melkein koko Johanneksen evankeliumissa) — ja totisesti ihmisellä on oikeus puhua sillä tavalla, kun hänen järkensä on niin yhtynyt jumalalliseen järkeen, etteivät ne enää ole kaksi, vaan yhtä!

Jeesuksen julistama totinen elämä on juuri se „totuuden tieto”, jota tulevaisuuden uskonto on julistava. Senlaatuinen ajatuksenjuoksu ei suinkaan ollut outoa Jeesukselle itsellekään. Hän sanoo itsestään: „Sentähden olen syntynyt ja tullut maailmaan, että tunnustaisin totuuden” (Joh. ev. XVIII, 37). Opetuslapsilleen Jeesus lupaa, etteivät he »vaella pimeydessä, vaan saavat elämän valon” (Joh. ev. VIII, 12), että he „tulevat ymmärtämään totuuden” (Joh. ev. VIII, 32) ja että totuuden henki on heille kaiken opettava (Joh. ev. XIV, 16, 17, 26).

Pappien erehdys on aina ollut, että he ovat tahtoneet saarnata totuutta, ennenkuin ovat sitä tunteneet; että he ovat tahtoneet omata totuuden, ennenkuin ovat täyttäneet sen saavuttamisedhot. Ja kirkkojen kohtalokas erehdys on ollut siinä, että ovat luulleet omistavansa totuuden, kun heillä on ollut hallussaan tieto tiestä, joka johtaa totuuden löytämiseen, — ja sitten ovat kadottaneet tienkin näköpiiristään.

On, kuten Jeesus sanoi: »Voi teitä lainoppineet, sillä te olette saaneet ymmärtämyksen avaimen, itse ette menneet sisälle ja eväätte pääsyn niiltä, jotka sisään tahtoisivat” (Luk. ev. XI, 52). Mutta aika on nyt tullut, että profanum vulguskin on saanut »avaimen” käteensä ja, käyttääksemme Jeesuksen sanoja, »itse tuomitsee, mikä oikein on” (Luk. ev. XII, 57).

Kaksi tulevaisuuden miestä.

II. Buddha.

Samaa, jota opin evankeliumeista Jeesuksen opetuksesta, huomaan iloiseksi ihmeekseni hänen suuren edelläkävijänsä, Buddhan, opettaneen. Buddha on ehkä vielä selvemmin ja täydellisemmin esittänyt ajatuksensa. Milloinkaan ei Jeesus puhunut niin selvästi kuin Buddha tämän sanoessa: „autuas on se, joka on voittanut itsekkyyden; autuas, joka on saavuttanut rauhan; autuas, joka on löytänyt totuuden . . . Totuus on maailman ainoa vapahattaja. Luottakaa totuuteen. Totuus on terve, totuus on ylevä, totuus pysyy ikuisesti. Ei ole muuta kuolematto-

muutta kuin totuus, sillä yksin totuus pysyy ainaisesti”.¹⁾ Ja „älkää uskoko johonkin sentähden, että joku sanoo niin olevan tai sentähden, että niin on kirjoitettu, vaan uskokaa vasta sitten, kun järkenne käsittää asian”.

Buddhan opin mukaan on vain yksi ainoa todellisuus: totuus. Kaikki muu on vain harhaa eli maajaa. Totuus on maailmankaikkeuden todellinen elämä, Ikuinen, joka pysyy keskellä olemassaolon katoavaisuutta. Totuus on rauha, autuus ja kuolemattomuus, ainoa itseolevainen.²⁾

„Mutta kaikki yhdistetyt oliot hajoitetaan jälleen. Maailmat pirstoutuvat kappaleiksi ja yksilölliset olemassaolomme haipuvat”.

Ihminen on sieluna välittävä rengas totuuden ja harhan välillä: olemuksensa sisimmässä on hän osallinen totuudesta, mutta tajussaan oleilee hän parhaasta päästä harhojen valtakunnassa, maailmassa. Hän on tietämätön omasta, todellisesta luonteestaan, totuudesta.

Maailmassa on vain surua, tuskaa ja taistelua. Itse olemassaolo persoonallisena olentona on ihmisen kurjuuden lähde, sillä eristäytyneisyys ei anna pysyvää onnea. Sentähden Buddha sanoo: „Kaiken pahan juuri on tietämättömyys”.

Ihminen ei silti ole tuomittu elämään ja kuolemaan tietämättömänä. Hänen tietoisuutensa voi siirtyä harhasta todellisuuteen, Sangsaarasta Nirvaanaan, katoavaisesta persoonallisuudesta totuuteen, joka „on hänen sielunsa kuolematon osa”. Hän voittaa silloin pahuuden ja astuu „Totuuden elämään, joka on tosi autuallisuus”.

Gautama Buddha oli saavuttanut tämän valaistuksen³⁾ ja säälien pimeydessä vaeltavia veljiään astui hän maailmaan julistamaan pelastuksen sanomaa, oppia, joka vapauttaa ihmiset synnin, hädän ja kurjuuden kahleista. Niin kuin Jeesus sanoi opetuslapsilleen: „olkaa hyvässä turvassa, minä olen maailman voittanut” (Joh. ev. XVI, 33), samoin julisti Buddha kaikille kärsiville veljilleen:” „olkaa levollisia, minä olen löytänyt totuuden”. Jeesus viittaa tietämättömyyden tappioon, Buddha saavuttamaansa tietoon,

¹⁾ Paul Carus, The Gospel of Buddha according to old records. Samasta teoksesta muutkin otteet.

²⁾ „Totuudella” Buddha tarkoittaa samaa kuin Jeesus „Isällä” eli „Jumalalla”.

³⁾ Buddha merkitsee „herännyt, valaistu”.

mutta molempien sanat uhkuvat rakkautta ja laupeutta. Ja miten itsetietoisien voimakkaita ovatkaan nämä sanat!

Buddha yhdisti oppinsa neljään ylevään totuuteen: 1) kärsimyksestä, 2) kärsimyksen syystä, 3) kärsimyksen päättymisestä ja 4) tiestä, joka johtaa tähän päättymiseen.

„Ensimmäinen suuri totuus on kärsimyksen olemassaolo. On surullista syntyä, on surullista varttua; sairaus on surullista, kuolema samoin. On surkeata olla kahlehdittu siihen, mistä ei pidä. Vielä haikeampaa on ero siitä, mitä rakastaa, ja tuskallista on kaipuu, joka ei saa tyydytystä.

„Toinen suuri totuus on kärsimyksen syy. Himo on kärsimyksen syy. Ympäröivä maailma vaikuttaa aisteihin ja herättää polttavan kaipuun, joka huutaa pikaista tyydytystä. Itsekkään illusionin synty ja ilmeneminen on olioiden lujassa kiinnipitämisessä. Elämänhalu omasta minästä iloitamme kietoo meidät kärsimysten verkkoon. Nautinnot ovat syöttejä, ja kaiken loppuna on tuska.

„Kolmas suuri totuus on kärsimyksen loppuminen. Itsensä voittanut on haluista vapaa. Hän ei enää kaipaa mitään, eikä himon liekki saa enää hänestä sytykettä. Siksi se sammuu.

„Neljäs suuri totuus on kahdeksankertainen tie, joka vie kärsimyksen päättymiseen. Pelastus tulee sille, jonka itsekkyyks haipuu Totuuden edessä, jonka tahto on suunnattu vain siihen, mitä hänen pitää tehdä, jonka ainoana pyrkimyksenä on velvollisuuksien täyttäminen. Ken on viisas, astuu tälle tielle ja lopettaa kärsimyksensä.”

„Kahdeksankertainen tie on:

- 1) Oikea ymmärrys (eli usko, s.o. järjen oppiin).
- 2) Oikea päätös (s.o. tahtoa vain sitä, mihin uskoo ja minkä ymmärtää).
- 3) Oikea puhe.
- 4) Oikea toiminta.
- 5) Oikea elämä.
- 6) Oikea pyrkimys.
- 7) Oikea ajatus.
- 8) Oikea, rauhaisa mielenlaatu.

„Tämä on laki. Tämä on totuus. Tämä on uskonto”.

Koko totuuden tiedon salaisuus on itsekkyyden perinpohjaisessa voittamisessa. Niinkauan kuin edes oman minän varjokin on jäljellä, on Totuuden eli Jumalan ilmeneminen ihmisessä hämärän peitossa. „Missä on itsekkyyttä, siellä ei ole Totuus! Missä Totuus on, siellä ei ole itsekkyyttä.”

kyyttä. Oman minän olemassaolo on harhaa, eikä maailmassa ole sitä vääryyttä, pahetta, syntiä, jolle itsekkyyks ei olisi alkuaiheuttajana”.

„Pyrkimys totuuteen on mahdollinen vasta sitten, kun oma minä tunnustetaan harhaksi. Vanhurskaus on vasta sitten mahdollinen, kun olemme vapautuneet siitä intohimosta, jota nimitetään itserakkaudeksi. Täydellinen rauha voi vallita vain siellä, mistä turhamaisuus on tyystin kadonnut”.

„Älkää etsikö omaa minääne, vaan etsikää Totuutta. Tehkää sielunne kuolemattomaksi täyttämällä se totuudella . . . Puhdistautukaa synneistä ja pyhittäkää elämänne. Ei ole muuta tietä Totuuden saavuttamiseen”.

Tämä itsekieltäytyminen, jonka seurauksena on oman minän täydellinen Totuuteen yhtyminen, sointui perin uudelta ja ihmeelliseltä europalaisten oppineiden mielestä, ja koska he eivät olleet selvillä siitä, että Jeesus julisti aivan samaa oppia, selittivät he buddhalaisuuden kielteiseksi uskonnoksi, äärimmäiseksi pessimismiksi, täydelliseksi vastakohtaksi kristinuskon positiiviselle opille ihmisen persoonallisesta kuolemattomuudesta! Nirvaana, olo-tila, johon täydellisen ihmisen tietoisuus uppoutuu, merkitsee tosin „sammumista”, mutta niinkuin edelläolleesta oivallamme, ei se merkitse yksilöllisen tietoisuuden häviämistä, vaan yksinomaan persoonallisten pyyteiden sammumista, elämiskaipuun oman itsensä takia.

Mutta juuri siksi, että järki opettaa voittamaan oman minän, jotta totuuden tieto voisi tulla sen sijalle, juuri siksi on vaikeata elää tämän opin mukaan. Ihminen ei rakasta aineellisuudessaan mitään niin paljon kuin omaa minäänsä. Äkkijyrkkää ja työläästi kuljettavaa tietä „jumalien kuolemattomuuteen” vaeltavat kaikkina aikoina vain harvat. Valtava enemmistö tyytyy ilon ja surun alituisen vaihteluun, jonka persoonallinen vale-elämä suo heille. „Monet ovat kutsutut, mutta harvat ovat valitut”, sanoi Jeesus.

Buddhankin oli voitettava eräänlainen epäröinti, ennenkuin hän päätti julkisesti julistaa oppiaan. Kerrotaan, että hän saavutettuaan valistuksen sanoi itselleen: „olen saanut tietää syvällisimmän totuuden, joka on ylevä ja antaa rauhan, mutta joka on vaikeasti tajuttavissa. Useimmat ihmiset liikkuvat maallisten harrastustensa kehässä ja löytävät onnensa maallisista toiveistaan. Maailmanihminen ei

ymmärrä oppia. Hänen ainoa autuutensa on itsekkyydessä, eikä hän käsitä siunausta, joka on täydellisen totuudelle antaumisen seurauksena. Hän sanoo kieltäymissiksi sitä, mikä valistuneelle on pelkkää riemua. Hän näkee häviön siinä, missä on kuolemattomuus. Hän pitää kuolemana sitä, minkä itsensävoittanut tuntee ikuisiksi elämäksi. Totuus pysyy salattuna vihan ja himon orjalta. Nirvaana pysyy käsittämättömänä ja salaperäisenä matalamieliseltä, jota maalliset harrastukset ympäröivät kuin pilvet. Jos nyt julistaisin oppia, eikä ihmiset käsittäisi sitä, tuottaisi se minulle vain vaivaa ja vaikeuksia”.

Hänen epäröintinsä kesti tosin vain hetken. Maailman sielu puhui hänessä, ja „kirkastetuin, laupein silmin katsoi siunattu maailman kaikkia tunteella varustettuja sie-luja ja havaitsi heidän joukossaan sellaisia, jotka olivat vain hiukkasen maailman tomun peittämiä — mutta helposti opetettavia ja hyvän tahdon opastamia. Hän havaitsi muutamia, jotka olivat himon ja synnin vaaroista tietoisia” . . . Ja siunattu sanoi: „kuolemattomuuden portit avautukoot kaikille, joilla on korvat kuulla! Ottakoot he opin vastaan uskoen!” Senjälkeen Buddha jätti turvapaikkansa metsissä (kuten Jeesus jätti erämaan), ja vaelsi ihmisten joukkoon julistaakseen riemuiten totuuden ja rakkauden evankeliumia neljäkymmentäviisi vuotta, levittäen rauhaa ja onnea kaikkialla, missä hän kulki . . .

Tämän majesteetin edessä kumarrun, tämän ihanan ihmisen edessä tunnustan mitättömyyteni. Ja kuitenkin ei hän ole milloinkaan antanut palvoa itseään, ei koskaan lausunut sanaakaan jumalallisen arvovallan vaatimuksin. „Uskokaa vain sitä puheistani, minkä havaitsette hyväksi.” Sellaisen nöyryyden kohtaa vain henkilössä, joka on nähnyt kaiken läpi, sillä hän on aina tietoinen siitä, että mitä hän puhuu, kuitenkin on totta: „Buddhan sanat säilyvät ikuisesti.” Mutta hän tietää, että kaikkien ihmisten on pelastettava itse itsensä.

Näissä kahdessa persoonallisuudessa, Buddhassa ja Jeesuksessa, on minulla edessäni paras, minkä idän ja lännen ihmiskunta on synnyttänyt. Mielestäni ei ole syytä vertailla heitä toisiinsa. Vertailu ei päättyisikään kummankaan tappioksi. He saattavat suuresti erota toisistaan. Se johtuu heidän yksilöllisestä luonteenlaadustaan, ajankohdasta ja kansasta, jonka keskuudessa he esiintyivät, sen tehtävän laadusta, joka heille oli uskottu. Yhdessä asiassa

he molemmat olivat yhtä: he elivät ja kuolivat totuuden puolesta. Molemmat olivat jumalallisen järjen apostoleja, ikuisen uskonnon julistajia. Heidän kerallaan voivat itä ja länsi ojentaa toisilleen kättä ja riemuita. Vaikkakin pieni planeettamme huomispäivänä pirstoutuisi ja häviäisi avaruuksien yöhön, ei sen ihmiskunta ole kuitenkaan turhaan elänyt.

Valtaistuimen perillinen.

Silloin puhui hän heille tämän vertauksen: Oli kuningas, jonka tuli valita seuraajansa, ja hän antoi kutsua koolle valtakuntansa nuoret miehet ja sanoi heille: ken

teistä uskoo minulle sydämensä toiveet, hänelle ne täytetään.

Mutta hän tahtoi koetella heidän sydämiään todetaksen, kuka heistä oli arvokas tulemaan kuninkaaksi hänen jälkeensä.

Silloin sanoi hän ensimmäiselle: mitä toivot? Ja hän vastasi: rakastan erästä neittoa, herra, mutta minä olen köyhä mies enkä voi naida häntä, mutta sydämestäni toivoisin voivani tehdä sen. Ja kuningas sanoi: mene ja pyydä aarremestariltani sata kultarahaa ja mene naimisiin neitoksi kanssa. Ja hän tuli hyvin iloiseksi ja meni.

Sitten kuningas sanoi toiselle: mitä sinä haluat? Ja hän kumarsi ja sanoi: herrani ja kuninkaani, vähäpätöinen palvelijasi ei omaa mitään suuria toiveita. Hän on tyytyväinen paljon vähempään kuin mitä sai hänen veljensä. Ja kuningas sanoi: mene ja pyydä aarremestariltani satakymmenen kultarahaa, niin kateellinen ahneutesi on tyydytetty. Ja hän meni ja iloitsi sydämessään.

Mutta kuningas sanoi kolmannelle: mitä sinä toivot? Ja hän vastasi: olen runoilija, herra, ja tahtoisin että valtava kansanjoukko kuuntelisi ja ylistäisi minua. Ja kuningas sanoi: mene ja tule luokseni huomenna, niin saat ilahduttaa minua ja hoviani lauluillasi. Ja hän meni ja oli ylpeä mieleltään.

Silloin kuningas sanoi neljännelle: mitä sinä haluat? Ja hän vastasi: herra, minä kirjoitan kronikkaa maastasi, mutta tahtoisin matkustaa vieraisiin maihin oppiakseni enemmän, ja minä olen köyhä. Ja kuningas sanoi: mene ja ota aarremestariltani mitä tarvitset ja matkusta. Ja hän meni ja oli kiitollinen sydämessään.

Sitten kuningas sanoi viidennelle: mitä sinä toivot? Ja hän sanoi: haluaisin rakentaa sinulle linnan, herra kuningas, sillä tekisin siitä kauniimman kuin mikään niistä, jotka sinulla nyt on. Ja kuningas sanoi: mene ja ota varoja aarremestariltani ja rakenna minulle se linna. Ja hän meni iloisena siitä, että hänen toiveensa oli täyttynyt.

Mutta kuudennelle kuningas sanoi: mitä sinä haluat? Ja hän vastasi: työtä, sillä vaimoni ja lapseni näkevät nälkää ja palelevat. Ja kuningas sanoi: mene voutini luo, ja hän antaa sinulle maatilan. Ja hän meni kyynelten tippuessa hänen silmistään.

Mutta kuningas ajatteli: ihmislapset etsivät kaikki palkkaansa, ja heidän tulee se saada. Mutta milloin löydän sen, jota etsin? Ja hän sanoi seitsemännelle: mitä sinä

toivot? Ja hän vastasi: sinun vallassasi ei ole täyttää rukoustani, herra kuningas, sillä haluan kuolla. Mutta kuningas sanoi: miksi haluat kuolla? Silloin hän sanoi ja virkkoi: Anoin sydämestäni, että saisin hyödyttää ja rakastaa ihmisiä, mutta he työnsivät minut luotaan eivätkä tarvinneet minua, ja nyt sydämeni on raskaana surusta ja pettymyksestä ja minä toivon, että kuolema ottaisi minut heti paikalla.

Silloin kuningas ilostui suuresti ja sanoi: tule syliini, poikani, sillä sinusta on minun jälkeeni tuleva kuningas. Ja hän antoi pukea hänet upeimpaan pukuun ja pani sormuksen hänen käteensä ja teki hänestä seuraajansa.

Ja minä sanon teille: ken teistä rakastaa tässä maailmassa jotakin muuta enemmän kuin lähimäisensä hyödyttämistä, häntä ei nimitetä Isäni pojaksi, joka on taivaassa.

Sisällys:

	sivu
Yön hiljaisuudessa	3
Kirje opetuslapsitoverille	7
Valoa idästä	15
Kaksi tulevaisuuden miestä	
I. Jeesus	23
II. Buddha	28
Valtaistuimen perillinen	33

Tilausosoite:

Kristosofinen Kirjallisuusseura ry

Näsilinnankatu 38, 33200 Tampere, puh. 931-120 297

tai

Vironkatu 12 B 23, 00170 Helsinki, puh. 90-666 807

